

Politica de Protecție a Copilului

2016

Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei (APSCF) este o rețea de 86 de organizații neguvernamentale de pe întreg teritoriul Republicii Moldova, inclusiv din regiunea transnistreană. APSCF acționează pentru crearea unui cadru coerent și funcțional de dezvoltare a factorilor de decizie, a mecanismelor și practicilor de implementare, asigurând respectarea și protecția reală a copilului și familiei.

declarație scrisă	pag. 2
codul de conduită	pag. 2
coordonatorul politicii de protecție a copilului: sarcini și responsabilități	pag. 3
procedura de raportare	pag. 7
instrucțiuni referitoare la comunicarea despre copii și drepturile lor	pag. 8
anexe	pag. 8
A1. tipurile de violență	pag. 8
A2. declarația cu privire la politica de protecție a copilului	pag. 8
A3. ghid pentru evaluarea riscurilor	pag. 8
A4. acordul părintelui/tutorei/îngrijitorului pentru utilizarea opiniilor și imaginilor copilului	pag. 9
A5. ghid de interviu a copiilor de către jurnaliști	pag. 9
A6. ghid de discuții / comunicare cu copiii în cadrul întâlnirilor cu titularii de obligații, responsabili de respectarea, protecția și realizarea drepturilor copilului	pag. 9
A7. fișa de sesizare	pag. 9
A8. semnele abuzului	pag. 9

DECLARAȚIE SCRISĂ

Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei (APSCF)

reprezintă un for de ONG-uri naționale și locale care funcționează pe principii benevole și la care poate adera orice organizație non-guvernamentală de profil, înregistrată oficial, care împărtășește viziunea, misiunea și obiectivele Alianței și este gata să se implice în mod direct în realizarea acestora. Din componența APSCF fac parte, la moment, 86 ONG-uri prezente pe întreg teritoriul Republicii Moldova, inclusiv regiunea din stânga Nistrului și UTA Găgăuzia.

MISIUNEA APSCF

Consolidarea capacităților ONG-urilor membre în dezvoltarea, promovarea practicilor și politicilor sociale axate pe copil și familie.

VIZIUNEA APSCF

O lume mai bună pentru fiecare copil și familie.

OBIECTIVELE APSCF

1. facilitarea dialogului dintre membrii APSCF;
2. consolidarea capacității organizațiilor non-guvernamentale active în domeniul protecției sociale a copilului și familiei;
3. informarea reciprocă a membrilor despre activitățile desfășurate, identificarea domeniilor neacoperite și consolidarea eforturilor ONG-urilor în aceste domenii;
4. elaborarea programelor comune de colaborare a ONG-urilor din domeniu;
5. participarea în luarea deciziilor la nivel central și local în ce privește modificarea legislației în vigoare și a mecanismelor administrative ce asigură implementarea legislației în practică;
6. formarea parteneriatelor cu Administrația Publică Locală în crearea serviciilor comunitare în interesul copiilor;
7. monitorizarea continuă a implementării Convenției ONU cu privire la drepturile copilului și contribuirea la implementarea acestui document.

Pe parcursul anilor, APSCF a oferit o contribuție esențială în procesul de consolidare a capacităților ONG-urilor membre în dezvoltarea, promovarea practicilor și politicilor sociale axate pe copil și familie.

Angajamentul APSCF cu privire la protecția copilului

APSCF recunoaște și își asumă responsabilitățile față de copii, drepturile lor și, în special, dreptul de a fi protejat de orice formă de abuz. Politica de față a fost concepută pentru a asigura că APSCF va întreprinde toate măsurile posibile pentru a preveni violența și a proteja copiii de acest fenomen. În acest sens, apscf se va baza pe prevederile Convenției ONU privind drepturile copilului (UNCRC), ratificată de republica Moldova la 26 ianuarie 1993 și legislația națională în domeniul protecției copilului, în mod special: codul familiei, nr. 1316/26.10.2000, cu modificările și completările ulterioare; legea privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, nr. 140/14.06.2013; legea privind drepturile copilului, nr. 338/15.12.1994; legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, nr. 45/01.03.2007; instrucțiunea privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea,

asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (aprobată prin hotărârea guvernului nr. 270/08.04.2014); legea privind protecția datelor cu caracter personal, nr. 133/08.07.2011.

Pe lângă cadrul legal național și UNCRC, această politică se bazează pe Ghidurile și Standardele Keeping Children Safe și ține cont de Politicile de Protecție a Copilului dezvoltate de membrii APSCF.

Acest document a fost elaborat cu asistența Centrului de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului, organizație membră a APSCF.

Angajamentul APSCF privind protecția copilului poate fi rezumat la următoarele:

PREVENIRE

Sensibilizarea opiniei publice despre violența împotriva copilului și riscurile provocate de acest fenomen, precum și informarea adulților referitor la cadrul legal și responsabilitățile acestora de protejare a copiilor, oferind tuturor persoanelor implicate în activitățile APSCF posibilitatea de a înțelege corect modalitatea de îndeplinire a acestor responsabilități.

PROTECȚIE, RAPORTARE ȘI RĂSPUNS LA POSIBILE SUSPICIUNI

Minimizarea riscurilor pentru copii prin evaluarea riscurilor tuturor programelor/ proiectelor/ acțiunilor ce presupun interacțiunea cu copiii. Asigurarea că atât personalul, cât și alți specialiști cunosc acțiunile ce urmează a fi întreprinse în cazul în care siguranța copiilor este pusă în pericol. Garantarea întreprinderii măsurilor de susținere și protecție a copiilor atunci când apar suspiciuni privind un posibil abuz.

PRINCIPII

- Copiii au dreptul de a fi protejați de orice formă de abuz, neglijare, exploatare și trafic.
- Bunăstarea copilului trebuie protejată și promovată.
- Interesele superioare ale copilului trebuie să primeze atunci când există un conflict de interese.
- Opinia copilului este crucială în prevenirea abuzului și protecția copilului de abuz, neglijare, exploatare și trafic.
- Recunoașterea importanței părinților, familiei și altor îngrijitori.
- Recunoașterea importanței parteneriatului cu alte agenții/ structuri cu atribuții în protecția copilului.
- Recunoașterea drepturilor staff-ului și voluntarilor de a beneficia de formare și suport privind aplicarea politicii APSCF de protecție a copilului.

Definiția și descrierea copiilor beneficiari ai APSCF

Copil este orice persoană care nu a atins vârsta de 18 ani, în conformitate cu UNCRC.

Chiar dacă APSCF are un contact direct redus cu copii, indirect, prin intermediul membrilor, are contact cu mulți copii din Moldova. Caracterul interacțiunii variază de la rar la frecvent și intens. Totodată, datorită diferitelor arii de activitate a membrilor săi, APSCF are contact cu copiii în diferite circumstanțe – cu sau fără îngrijirea părinților, copii cu dizabilități, vârste diferite, copii din medii dezavantajate etc. APSCF conștientizează că unii copii pot fi în mod special vulnerabili față de violență și își asumă responsabilitatea să ia măsuri rezonabile și adecvate pentru a asigura protecția lor.

APSCF este de asemenea în contact direct cu copiii în cadrul consultărilor organizate cu ei, de exemplu în evenimentele de advocacy și media (club de presă) la nivel local și național sau în cadrul activităților de celebrare (de ex. Ziua Familiei) și vizitelor în teren la organizații locale efectuate de parteneri și donatori.

Definirea fenomenului violenței

Prin violență înțelegem fenomenul stabilit în UNCRC și Comentariul General 13: “orice formă de violență fizică sau mentală, vătămare sau abuz, abandon sau neglijență, rele tratamente sau exploatare, inclusiv abuz sexual”.

Legislația națională definește violența împotriva copilului drept „forme de rele tratamente aplicate de către părinți/ reprezentanții legali/ persoana în grija căreia se află copilul sau de către orice altă persoană, care produc vătămare actuală sau potențială asupra sănătății acestuia și îi pun în pericol viața, dezvoltarea, demnitatea sau moralitatea, care includ tipurile de violență definite în art. 2 din Legea nr. 45-XVI din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie (art. 3, Legea nr. 140 din 14.06.2013 privind protecția specială a copiilor în situație de risc și a copiilor separați de părinți). Vezi Anexa 1 privind tipurile de violență.

Cine este vizat de Politica de protecție a copilului

Această politică este obligatorie pentru toți membrii Consiliului de Coordonare și personalul APSCF. În același timp, APSCF promovează și susține implementarea acestei politici la nivelul organizațiilor membre, partenerilor și sectorului asociativ.

APSCF își propune ca, într-un termen de 3 ani de la aprobarea prezentului document, toate organizațiile membre să dispună de Politică de protecție a copilului în conformitate cu standardele internaționale și aceasta să devină o condiție obligatorie de aderare la APSCF.

Personalul include orice persoană antrenată în cadrul Secretariatului APSCF, remunerată sau în bază voluntară, încadrată parțial sau cu normă întreagă. Personalul include persoane angajate direct (de ex. secretar, ofițer de comunicare), dar și persoanele contractate, consultanți, experți, voluntari, stagiași și oricine acționează în numele Secretariatului APSCF.

Organizațiile membre ale APSCF sunt ONG-urile naționale și locale care împărtășesc viziunea, misiunea și obiectivele APSCF și care au aderat la APSCF, fapt confirmat prin decizia Consiliului Coordonator, în conformitate cu Regulamentul cu privire la membrii APSCF.

APSCF va comunica despre Politica de protecție a copilului tuturor partenerilor săi și va face referire la Politica de protecție a copilului în acordurile și contractele încheiate cu aceștia.

Cum ne vom asigura că angajamentele de mai sus vor fi îndeplinite

CONȘTIENTIZARE

: o mai bună înțelegere a riscurilor și procedurilor de diminuare ne ajută să prevenim riscurile pentru copii.

- personalul: tot personalul APSCF va avea acces la Politica de protecție a copilului și procedurile respective. Trainingul de inițiere pentru personal va include o componentă pe protecția copilului.
- organizațiile membre: toate organizațiile membre ale APSCF și partenerii acesteia vor avea acces la Politica de protecție a copilului și procedurile respective. Sesiunea de informare/inițiere a membrilor va include o componentă pe protecția copilului. APSCF va oferi resurse (umane, bugetare, training, ghiduri, instrumente etc.) pentru toți membrii pentru a înțelege și implementa această politică și procedurile ei.

PREVENIRE

: cunoașterea prealabilă a pașilor de urmat și a persoanelor de contact în cazul unei probleme de protecție a copilului, ne ajută să prevenim riscurile la care sunt supuși copiii.

- personalul: tot personalul APSCF va contrasemna faptul aducerii la cunoștință a prevederilor Politicii de Protecție a Copilului și va respecta prevederile documentului, inclusiv Codul de Conduită (declarația scrisă în anexa 3). Secretariatul APSCF/coordonatorii de proiect/coordonatorul pe protecția copilului va minimiza riscurile pentru copii prin efectuarea analizei riscurilor – ca parte a managementului de proiect – pentru toate funcțiile care implică contact cu copiii. Procedurile de recrutare a personalului APSCF vor include verificări cu privire la capacitatea de a lucra cu copiii. APSCF va oferi training și suport pentru a asigura îndeplinirea de către personal a angajamentelor.
- organizațiile membre: toate organizațiile membre ale APSCF vor semna și vor respecta declarația de angajament pentru a-și dezvolta propria Politică de protecție a copilului/ declarația că dețin o politică de protecție a copilului (anexa 2). APSCF va oferi training și suport pentru a asigura îndeplinirea acestor angajamente și corespunderea Politicilor de protecție a copilului dezvoltate de organizațiile membre cu Politica de protecție a copilului a APSCF și cu standardele internaționale.

RAPORTARE

- personalul: personalul APSCF, personalul suplimentar implicat în proiecte, precum și alți specialiști antrenați în activitățile APSCF se vor familiariza cu procedurile de raportare și vor cunoaște datele de contact relevante pentru a raporta; acestea vor fi afișate în oficiul APSCF. Se va raporta orice caz suspect de abuz organelor competente în conformitate cu procedurile de raportare.
- organizațiile membre: politicile de protecție a copilului dezvoltate de organizațiile membre vor include proceduri de raportare bazate pe cadrul legislativ existent. Se va raporta orice caz suspect de abuz organelor competente în conformitate cu procedurile de raportare.

RĂSPUNS ADECVAT

- personalul: APSCF se angajează să analizeze cu seriozitate orice suspiciune apărută; APSCF va face tot posibilul să sprijine copiii, personalul sau alți adulți care vor exprima anumite suspiciuni ori vor deveni subiecți ai anumitor preocupări referitoare la protecția copilului. În acest sens, APSCF va coopera cu toate instituțiile relevante. APSCF va acționa adecvat și eficient în vederea inițierii unei investigații sau cooperării în cadrul unui proces de investigație deja existent.
- organizațiile membre: se angajează să analizeze cu seriozitate orice suspiciune apărută referitoare la cazurile de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului; Vor face tot posibilul să sprijine copiii, personalul sau alți adulți care vor exprima anumite suspiciuni ori vor deveni subiecți ai anumitor preocupări ce țin de protecția copilului, vor coopera cu instituțiile și profesioniștii relevanți, inclusiv prin participarea în echipele multidisciplinare. Vor acționa adecvat și eficient în vederea inițierii unei investigații sau cooperării în cadrul unui proces de investigație deja existent.

Coordonatorul Politicii de protecție a copilului

Ca măsură generală APSCF a stabilit o nouă funcție, desemnând un membru din cadrul personalului în calitate de responsabil de implementarea și realizarea politicii privind protecția copilului. Pentru mai multe detalii cu referire la sarcinile și responsabilitățile membrului desemnat vezi cap 3.

Coordonatorul Politicii de protecție a copilului: Stela Vasluian, secretar general APSCF. Contact: +373 69 000498 (tel.), stelavasluian@yahoo.com (email)

Supleantul Coordonatorului: Daniela Sîmboteanu, președinta CNPAC. Contact: +373 22 758806, +373 79 525248 (tel.), dsimboteanu@cnpac.org.md (email).

Procesul de revizuire a politicii

Această politică a fost adoptată pe 5-6 decembrie 2016 de Adunarea Generală a APSCF. Prezentul document va fi revizuit și actualizat continuu, iar versiunea finală va fi mereu disponibilă pentru organizațiile membre și întreg personalul, care urmează a fi informați în mod corespunzător privind modificările aduse politicii de protecție. Un proces de revizuire a prezentului document urmează să fie planificat de Consiliul de Coordonare în fiecare an.

CODUL DE CONDUITĂ

Chiar dacă APSCF are, în mare parte, un contact indirect cu copiii, prin intermediul membrilor săi, există situații în care copiii sunt în contact direct cu Secretariatul APSCF (consultări periodice, evenimente de advocacy și media, activități de celebrare, vizite în teren etc.). În afară de personalul permanent al Secretariatului, APSCF implică în activitățile cu copiii voluntari, consultanți, facilitatori, cercetători, jurnaliști, reprezentanți ai autorităților. Date fiind diversele circumstanțe în care interacționează cu copiii, APSCF va promova în contactul cu copiii prevederile prezentului Cod de Conduită.

COMPORTAMENTE INACCEPTABILE

ale angajaților și partenerilor APSCF (secretariat, consultanți, experți, voluntari, stagiași, formatori, parteneri, donatori, mass-media, adulți care intră în contact cu copiii în cadrul activităților APSCF, prestatori de servicii etc.) în relațiile cu copiii:

- lovirea sau aplicarea altor forme de abuz fizic față de copil sau incitarea unui copil să aplice violența asupra altui copil: îmbrânciri, palmuiri, pișcături, trântiri, tragere de păr sau urechi etc.
- abuzarea emoțională: strigăte, umilire, luare în derâdere, intimidare, poreclire, înjurare, amenințare verbală, distrugerea obiectelor personale etc.
- impunerea sau incitarea unui copil de a se implica în orice fel de activitate sexuală (filme sau fotografii pornografice, relații sexuale, atingeri cu caracter sexual etc.)
- hărțuirea sexuală: comportament fizic, verbal sau nonverbal de natură sexuală care creează o atmosferă neplăcută, degradantă, umilitoare, insultătoare, lezează demnitatea copilului (priviri, comentarii vulgare, glume indecente, aluzii, atingeri în locurile intime).
- implicarea sau încurajarea practicării de către copii a activităților ilegale de orice gen: exploatare prin muncă, procurarea, comercializarea sau consumul de alcool, tutun și alte droguri.
- tratamentul discriminatoriu față de anumiți copii: excluderea unora și favorizarea altora în bază de etnie, religie, limba vorbită, rezultatele la învățătură statutul social al familiei, reputația părinților etc.
- petrecerea timpului unul la unul cu copilul (în camera de cazare, sala de training, invitarea acasă sau în locuri izolate, vizite neînsoțite la domiciliu când copilul este singur acasă, etc.). Deși noi recunoaștem că activitățile unul la unul cu copiii sau tinerii sunt uneori necesare, personalul/voluntarul nu trebuie să petreacă o perioadă prea îndelungată de timp de unul singur, în compania unui copil/tânăr. În cazul în care un adult necesită să se întâlnească de unul singur cu un copil/tânăr, ușa trebuie să fie lăsată deschisă și un alt adult trebuie să fie informat despre desfășurarea acestei întâlniri sau acest lucru se poate întâmpla într-un spațiu public, care oferă suficientă protecție (de ex. o bancă din curtea școlii, din holul unei instituții etc.).

Această listă nu este completă sau exhaustivă. Principiul de bază este că angajații APSCF și alți adulți care intră în contact cu copiii trebuie să evite acțiunile și comportamentele care pot fi abuzive și dăunătoare pentru copil în plan fizic și emoțional.

COMPORTAMENTE DEZIRABILE

Este important ca în relațiile cu copiii toți cei enumerați:

- să fie deschiși, să aibă o atitudine binevoitoare față de copii.
- să asculte copiii și să ia opinia lor în considerare, să-i implice în luarea deciziilor.

- să păstreze confidențialitatea informațiilor despre copii, să nu divulge datele lor personale (cu excepția cazului în care suntem obligați să raportăm (intern, extern); în această situație prin confidențialitate vom înțelege faptul că informația trebuie să fie împărtășită conform criteriului “doar persoanelor abilitate”, după cum este prevăzut în procedura de raportare (persoana desemnată – vezi punctul următor).
- să intervină pentru a opri orice act de violență sau discriminare față de copii pe care îl observă și să-l raporteze responsabililor (conform procedurii de raportare).
- să încurajeze independența copiilor, dându-le sarcini pe care copiii singuri le pot face, conform capacităților lor în evoluție.
- să organizeze mediul în care lucrează cu copiii pentru a minimaliza riscurile de abuz: să asigure vizibilitatea și transparența activităților cu copiii, să lase ușa deschisă, să invite alt adult (profesor, părinte) să ia parte la discuția cu copilul, să invite alți copii etc.
- să discute cu copiii despre protecția lor față de abuz, care sunt comportamentele acceptabile și cele inacceptabile și ce pot face ei înșiși în cazul în care apare o problemă.

Consecințele privind nerespectarea Codului de Conduită

Prezentul Cod de Conduită este obligatoriu pentru personalul APSCF, precum și pentru oricine acționează în numele Secretariatului APSCF (așa cum este definit în declarația scrisă). Cazurile de încălcare a Codului de Conduită urmează a fi raportate în conformitate cu procedurii de raportare prevăzute de prezentul document și pot avea drept consecință suspendarea provizorie, disciplinară, precum și rezilierea contractului pe motivul violării integrității fizice și/ sau psihice a copilului (spre exemplu, contact sexual/ încercare de a stabili un atare contact cu un copil; cazuri repetate de violență fizică și emoțională).

Personalul APSCF este încurajat să-și împărtășească preocupările privind propriul comportament și să comunice regulat propriile nevoi de instruire. Dorința de a face acest lucru va fi percepută ca un semn că persoana își asumă angajamentul de a garanta siguranța și bunăstarea copiilor, precum și că aceasta este pregătită să-și consolideze competențele. APSCF va depune eforturi pentru a satisface necesitățile de instruire atât ale propriei echipe, cât și ale personalului suplimentar și cel al organizațiilor membre.

APSCF încurajează organizațiile membre să adopte Codul de Conduită ca parte a Politicii proprii de protecție a copilului și să asigure respectarea acestuia de către personalul care vine în contact cu copiii.

Toate persoane informate cu privire la Codul de Conduită sunt informate despre necesitatea respectării acestuia, chiar dacă ele nu pot fi obligate să o facă (spre exemplu, reprezentanții guvernamentali, jurnaliștii, personalul hotelier, donatorii etc.). Cazurile de nerespectare a acestuia vor fi raportate superiorilor/ managerilor acestora.

În cele din urmă, este obligația APSCF de a informa imediat organele de poliție despre o eventuală infracțiune.

Pentru detalii cu privire la instrucțiunile de raportare în cazul apariției anumitor suspiciuni, vezi procedura de raportare, pe scurt: orice suspiciune de abuz asupra copilului observată sau comunicată de alte persoane trebuie raportată coordonatorului Politicii de protecție a copilului/ supleantului acestuia din cadrul APSCF în conformitate cu procedura de raportare.

COORDONATORUL POLITICII DE PROTECȚIE A COPILULUI. SARCINI ȘI RESPONSABILITĂȚI

Coordonatorul politicii de protecție a copilului este responsabilă să se asigure că politica privind protecția copilului este implementată și respectată. Printre sarcinile și responsabilitățile primare ale acestei persoane enumerăm:

- Să cunoască prevederile legale și materialele în baza cărora a fost redactată Politica privind Protecția Copilului a APSCF, principiile, bunele practici de protecție copilului și să vegheze asupra implementării și respectării politicii. Cele mai importante documente care au constituit fundamentul politicii APSCF sunt listate în ANGAJAMENTUL APSCF CU PRIVIRE LA PROTECȚIA COPILULUI (pagina 3).
- Să efectueze o analiză a riscurilor pentru proiectele și evenimentele organizate de APSCF și să ofere suport Secretariatului în managementul riscurilor.
- Identificarea structurilor și serviciilor locale existente și stabilirea relațiilor de cooperare cu autoritățile locale și ONG-urile relevante.
- Să asigure organizarea instruirilor periodice privind politica APSCF de protecție a copilului și alte probleme relevante atât pentru persoanele angajate, cât și pentru organizațiile membre ale APSCF.
- Să monitorizeze procesul de dezvoltare a politicilor organizațiilor membre ale APSCF și să ofere suport în racordarea acestora la standardele internaționale.
- Să consulte personalul și organizațiile membre în cazuri de suspiciuni de abuz și, dacă este necesar:
 - să reacționeze prompt, solicitând informații suplimentare, în funcție de caz;
 - să facă o sesizare oficială, după caz; să urmărească evoluția cazului;
 - să se asigure că tinerii, copiii, angajații sau voluntarii primesc ajutorul necesar, în cazul apariției anumitor acuzații/ suspiciuni;
 - să asigure aplicabilitatea procedurilor de înregistrare și păstrare a tuturor materialelor relevante privind problemele de protecție a copilului.
- Să asigure diseminarea pe toate căile posibile a Politicii de protecție a copilului către membrii APSCF și parteneri.
- Să se informeze regulat și să participe la instruirii cu privire la politica de protecție a copilului și bunele practici pentru a se asigura că politicile și procedurile APSCF în acest domeniu sunt relevante și adecvate;
- Să revizuiască anual politica și procedurile APSCF privind protecția copilului. Să prezinte rapoarte în acest sens Consiliului de Coordonare și Adunării Generale.

PROCEDURA DE RAPORTARE

Oricărei persoane care activează sau interacționează cu copiii, susține sau participă la un eveniment organizat de APSCF îi revine responsabilitatea de a aborda sau raporta o problemă ce ține de securitatea și bunăstarea copiilor.

Principiul de bază în ceea ce privește răspunsul adecvat la orice suspiciune vizând protecția copiilor constă în faptul că securitatea și bunăstarea copilului/ copiilor este primordială. Acțiunile întreprinse de către adulți nu trebuie să pună în pericol copilul. Orice suspiciune sau problemă de abuz asupra copilului trebuie să fie analizată serios și, din acest motiv, este important ca oricine se regăsește în asemenea situație să urmeze cu strictețe procedura de raportare. Păstrarea confidențialității și comunicarea informației persoanelor relevante sunt subiecte ce necesită o atenție deosebită.

Dacă un copil, părinte, îngrijitor, rudă sau reprezentant al societății vă împărtășește îngrijorarea cu privire la siguranța sau bunăstarea unui copil, raportați aceste suspiciuni coordonatorului Politicii de protecție a copilului. De asemenea, dacă aveți anumite bănuieli cu privire la un posibil caz de abuz asupra copilului, trebuie să raportați acest caz, în cel mai scurt timp, coordonatorului Politicii de protecție a copilului/ supleantului acestuia.

Este responsabilitatea coordonatorului Politicii de protecție a copilului de a decide dacă cazul va fi examinat pe intern sau va fi demarată procedura de raportare externă. Această decizie poate fi destul de dificilă pe motiv că nu există un „prag” absolut care ar facilita luarea deciziei privind raportarea externă. Pragul legal ce justifică intervenția obligatorie constă în expunerea copilului la riscul de a suferi un prejudiciu semnificativ. În conformitate cu legislația în vigoare, toate cazurile suspecte sau confirmate de violență sexuală, vătămări corporale, neglijare, forme grave de exploatare a copilului vor fi raportate autorității tutelare locale, completând fișa de sesizare a cazului. Pentru a lua o decizie corectă coordonatorul poate consulta membrii Consiliului de Coordonare sau o altă resursă disponibilă.

În cadrul raportării pe extern coordonatorul Politicii de protecție a copilului trebuie să întreprindă următoarele acțiuni:

- să informeze imediat prin telefon autoritatea tutelară locală, iar în decurs de 24 ore să-i expedieze fișa de sesizare a cazului suspect de violență, neglijare, exploatare, trafic al copilului (în continuare – fișa de sesizare). Fișa de sesizare se completează cu datele deținute în momentul identificării cazului suspect, în special, în baza informațiilor obținute de la sursa raportării cazului suspect. Informațiile lipsă vor fi acumulate de către managerul de caz în cadrul evaluării inițiale a cazului;
- să informeze imediat suplimentar:
 - inspectoratul teritorial de poliție / procuratura – în cazul în care cunosc ori suspectă că un copil este victimă a unei infracțiuni/contravenții;
 - serviciul de asistență medicală de urgență – în cazul în care sesizarea conține informații privind existența pericolului iminent pentru viața sau sănătatea copilului, a tentativelor de suicid din partea copiilor;
 - inspectoratul de stat al muncii – în cazul în care sesizarea cazului suspect conține informații privind utilizarea muncii copilului la lucrările cu condiții de muncă grele, vătămătoare și/sau periculoase, precum și la lucrări care pot să aducă prejudicii sănătății sau integrității morale a copiilor.

- să informeze suplimentar Consiliul Coordonator despre un membru din cadrul personalului implicat în proiect sau un specialist din exterior care încalcă prevederile Codului de Conduită (comite o încălcare gravă sau repetată a Codului de Conduită);
- să informeze părinții/ persoanele în grija cărora se află copilul, în cazurile de abuz față de copii din partea persoanelor terțe sau a personalului, precum și în cazurile de violență între copii. În cazul unui abuz în familie, părinții/ persoanele în grija cărora se află copilul nu vor fi informate pentru a fi garantată siguranța copilului (părintele care este implicat în abuz poate aplica copilului pedeapsa fizică sau poate recurge la presiune psihologică pentru a-l determina să-și retragă acuzațiile). Principiul de bază în acest sens este că părinții trebuie să fie înștiințați, cu excepția cazului în care o asemenea acțiune ar pune în pericol securitatea și bunăstarea copilului. Și în acest caz luarea deciziei poate fi un procedeu dificil, de aceea se recomandă consultarea asistentului social/ direcției de asistența socială comunitară către care s-a făcut sesizarea;
- coordonatorul trebuie să se asigure că procedura de înregistrare a problemei/ cazului a decurs corespunzător (vezi capitolul de mai sus), este marcată data și există semnăturile de rigoare, precum și să se asigure că autoritatea tutelară locală a recepționat sesizarea și a întreprins măsurile de rigoare. Dacă autoritățile tutelare locale nu reacționează imediat la cazurile raportate ce prezintă pericol iminent pentru viața și sănătatea copilului, coordonatorul trebuie să sesizeze autoritatea tutelară teritorială, după caz, autoritatea centrală pentru protecția copilului.

Înregistrarea informației confidențiale

Pentru a raporta cazurile suspecte către autoritățile tutelare locale se va utiliza formularul standard de raportare – Fișa de sesizare a cazului suspect de violență, neglijare, exploatare și trafic (anexa 8). În Fișa de sesizare vor fi incluse doar datele deținute în momentul identificării cazului suspect, în special, în baza informațiilor obținute de la sursa raportării și/ sau observate de specialistul care a identificat cazul.

La această etapă, orice îngrijorare exprimată, acuzație sau dezvăluire făcută are un caracter de presupunere și nu trebuie să fie percepută ca un fapt demonstrat.

Toate aceste înregistrări trebuie să fie tratate drept confidențiale. Ele trebuie să ajungă doar în vizorul persoanelor menționate în modelul de raportare de mai sus. Orice persoană care dispune de informații de acest fel este obligată să asigure confidențialitatea. În anumite situații atât personalul, cât și alte persoane implicate vor trebui să depună mărturii la solicitarea organelor externe de resort. De regulă acest lucru se întâmplă în rezultatul procedurii de raportare, deși în cazul în care sunt necesare acțiuni urgente de protecție a copilului, aceasta poate interveni înainte de procedura de raportare.

Înregistrările trebuie să fie păstrate într-un loc sigur. Doar persoanele responsabile pot avea acces la ele: coordonatorul politicii de protecție a copilului și supleantul acestuia.

PROCEDURA DE RECRUTARE A PERSONALULUI

Tot personalul APSCF și personalul suplimentar implicat în activități organizate de APSCF, remunerat financiar sau neremunerat, angajat cu normă întreagă sau cu normă parțială, interacționând în mod direct sau indirect cu copiii, va participa la o procedură minuțioasă și standardizată de recrutare.

Procedurile de recrutare și selectare nu pot oferi garanții sigure. Cu toate acestea, aplicarea unor proceduri riguroase, ce ar pune accentul pe importanța protecției copiilor, ar avea drept rezultat reducerea riscului, pe de o parte descurajând persoane indezirabile și, pe de altă parte, contribuind la identificarea celor care prezintă un anumit risc pentru copii.

Consiliul de Coordonare este responsabil de elaborarea și implementarea unor proceduri adecvate de recrutare și selectare a personalului care să corespundă principiilor enunțate în Politica de protecție a copilului.

Gestionarea riscurilor este principiul cheie în procesul de recrutare și selectare, iar procedurile trebuie să se bazeze pe o analiză detaliată a responsabilităților fiecărei funcții, precum și pe evaluarea gradului de interacțiune cu copiii (efectuate de către coordonatorul pe protecția copilului).

INSTRUCȚIUNILE DE BAZĂ

- Angajamentul APSCF privind protecția copiilor trebuie să figureze în anunțul pentru ocuparea postului.
- Formularea sugerată: "Procedura de recrutare a APSCF se bazează pe angajamentul nostru cu privire la siguranța și protecția copiilor în activitățile și programele noastre" sau "APSCF aplică o politică de protecție a copilului".
- Declarația de protecție a copilului și responsabilitățile specifice trebuie să fie incluse în descrierea funcției.

Candidații selectați în rezultatul unei trieri inițiale trebuie să obțină următoarea informație:

- Versiune scurtă a politicii: declarația scrisă, Codul de Conduită și procedura de raportare;
- Formularul de declarație (vezi anexa 3);

În cadrul interviului candidatului i se vor solicita următoarele informații:

- Buletinul de identitate sau un alt act de identitate;
- Actele de studii în original solicitate în cerere;
- Prezentarea carnetului de muncă și verificarea istoricului profesional al candidatului;
- Informații despre perioadele de inactivitate;
- Informații despre antecedente penale și sancțiuni disciplinare;
- Informații despre probleme referitoare la protecția copilului relevante pentru funcția dată;
- Prezentarea cazierului juridic în conformitate cu procedura existentă în țara de origine a candidatului (APSCF poate cere prezentarea cazierului în cazul angajării persoanelor din țările Europei de Vest).

INSTRUCȚIUNI REFERITOARE LA COMUNICAREA DESPRE COPII ȘI DREPTURILE LOR

Cuvintele și părerile copiilor și tinerilor sunt importante pentru noi. Le folosim pentru a înțelege mai bine ce probleme îi preocupă și pentru a le face cunoscute celorlalți. În aceste scopuri, discutăm cu copiii și uneori îi filmăm sau îi fotografiem pentru a documenta mai bine situația. În materialele noastre, copiii și tinerii apar într-o lumină pozitivă, fără a vorbi despre teme care îi fac să se simtă incomodați, rușinați, să re trăiască amintiri neplăcute. În cazul subiectelor sensibile și a situațiilor cu conotație negativă, care pot afecta sănătatea și bunăstarea copiilor (violență, accidente, infracțiuni, consumul de substanțe etc.), copiilor le este protejată identitatea (nu se dau detalii personale, cum este numele sau localitatea, se acoperă fața, se schimbă vocea).

În cadrul unor evenimente, organizăm întâlniri ale copiilor cu mass-media. Înainte de contactul cu copiii, informăm jurnaliștii despre regulile de comunicare cu copiii, politica noastră de protecție a copilului și necesitatea protejării identității copiilor în cazul subiectelor sensibile și a situațiilor cu conotație negativă. De asemenea, pregătim copiii pentru întâlnirea cu jurnaliștii, le explicăm că este dreptul lor să discute cu presa, dar că nu sunt obligați să o facă, de aceea pot refuza să dea interviu în orice moment sau pot să nu răspundă la anumite întrebări. Reprezentanții APSCF și/ sau a organizațiilor membre sunt de față în timpul comunicării jurnaliștilor cu copiii (interviuri, filmări, sesiuni fotografice) și pot întrerupe interviul dacă este cazul.

În același timp, solicităm părinților/ îngrijitorilor un acord scris și copiilor un acord oral în cazul interviurilor (anexa 5). Acordul trebuie transmis copiilor și părinților înainte de eveniment, din timp, o dată cu invitația la eveniment.

Ghid pentru înregistrarea imaginilor

- Toți copiii trebuie să fie îmbrăcați adecvat. În situațiile când copiii sunt îmbrăcați sumar, acordați o atenție deosebită imaginilor pe care le selectați.
- Imaginile înregistrate trebuie să se focalizeze pe o activitate (să surprindă o activitate) și, pe cât este posibil, să includă mai degrabă grupuri de copii, decât indivizi aparte.
- Asigurați-vă că fotografiile sau cei care filmează nu sunt lăsați să petreacă timp cu copiii sau să aibă acces la copii fără supraveghere.
- Orice plângere sau îngrijorare referitoare la imagini inadecvate sau nepotrivite trebuie să fie raportată și înregistrată ca și orice suspiciune de abuz, conform procedurilor prezentei politici.

Ghid pentru publicarea imaginilor

- Utilizați doar prenumele copiilor sau pseudonime; fiți atenți să nu dezvăluiți prea multe detalii despre locul aflării, școala sau hobby-ul copilului.
- Solicitați permisiunea copilului de a utiliza imaginea lui.
- În mod obligatoriu obțineți acordul părintelui/ îngrijitorului și informați-l despre ce, cum și unde vor fi folosite imaginile. Permisivitatea primită de la adult trebuie să fie îndosariată, cu termen de utilizare de 3 ani.
- Încercați să selectați imagini care reprezintă diverși copii – fete și băieți, de diferite vârste, abilități și grupuri etnice.
- Per ansamblu, imaginea trebuie să transmită demnitate, optimism, emoții pozitive, chiar dacă reflectă și o nevoie/ problemă.

- Solicitați sfatul unui specialist înainte de plasarea imaginilor pe internet – asigurați-vă că aveți suficient timp pentru a edita imaginile înainte ca ele să fie plasate.

(Adaptat din The English Football Association Child Protection Department guidelines on use of images for children under 18, www.thefa.com).

ANEXA 1. TIPURILE DE VIOLENȚĂ

În conformitate cu legea nr. 140/14.06.2013 privind protecția specială a copiilor în situație de risc și a copiilor separați de părinți, legea nr. 45-XVI/1.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, și instrucțiunile privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (aprobată prin hotărârea guvernului nr. 270/08.04.2014):

ABUZ FAȚĂ DE COPIL

forme de rele tratamente produse de către părinți/reprezentanți legali/îngrijitori sau de orice altă persoană aflată în poziție de răspundere, putere ori în relație de încredere cu copilul, care produc vătămare actuală sau potențială asupra sănătății acestuia și îi pun în pericol viața, dezvoltarea, demnitatea și moralitatea

ABUZ FIZIC

vătămare intenționată a integrității corporale ori a sănătății copilului prin lovire, îmbrâncire, trântire, tragere de păr, înțepare, tăiere, ardere, strangulare, mușcare, în orice formă și de orice intensitate, prin otrăvire, intoxicare, alte acțiuni cu efect similar; orice pedeapsă corporală și oricare alte forme de tortură, tratament sau pedeapsă crudă, inumană sau degradantă; agresiune fizică și hărțuire fizică întreprinse de către adulți sau alți copii

ABUZ PSIHOLAGIC

acționare psihică asupra copilului, unică sau repetată, atitudine neglijentă sau ostilă, alte comportamente ale adulților sau ale altor copii (ofense, luare în derâdere, înjurare, insultare, poreclire, șantaj, distrugere demonstrativă a obiectelor personale, amenințări verbale, izolare de prieteni, interzicerea frecventării instituției de învățământ, privarea accesului la informații), care provoacă copilului deformări ale autoaprecierii, pierderea încrederii în sine și care complică procesul de dezvoltare și socializare a copilului

ABUZ SEXUAL

incitarea sau constrângerea unui copil de a se implica în orice fel de activitate sexuală ilegală sau psihologic dăunătoare. Abuzul sexual include:

- incest: orice relație sexuală între rude unite prin legături de sânge sau prin alianță
- viol: raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică sau psihică a copilului sau profitând de imposibilitatea acestuia de a se apăra ori de a-și exprima voința
- hărțuire sexuală: orice formă de comportament fizic, verbal sau nonverbal, de natură sexuală, care lezează demnitatea copilului ori creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare sau insultătoare
- prostituție infantilă: folosirea copilului pentru activități sexuale, contra cost sau contra oricăror altor avantaje materiale
- pornografie infantilă: producerea, distribuirea, difuzarea, importarea, exportarea, oferirea, vinderea, schimbarea, folosirea sau deținerea de imagini sau alte reprezentări ale unuia sau ale mai multor copii implicați în activități sexuale explicite, reale sau simulate, ori de imagini sau alte reprezentări ale organelor sexuale ale unui copil, reprezentate de manieră lascivă sau obscenă, inclusiv în formă electronică

- molestare: mângâierea zonelor intime, sărutarea copilului, obligarea copilului de a atinge părțile intime ale abuzatorului
- căsătoria timpurie sau logodna copiilor care implică relații sexuale: căsătorie în care una sau ambele părți sunt căsătorite fără acceptul ei sau al lui sau împotriva voinței ei sau a lui, sau când acceptul nu este valid

TRAFIC DE COPII

recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea unui copil, precum și darea sau primirea unor plăți ori beneficii pentru obținerea consimțământului unei persoane aflate în poziție de răspundere, putere ori în relație de încredere cu copilul, în scopul:

- exploatării sexuale, comerciale și necomerciale, în prostituție sau în industria pornografică
- exploatării prin muncă sau prin servicii forțate
- practicării cerșetoriei sau în alte scopuri josnice
- exploatării în sclavie sau în condiții similare sclaviei, inclusiv în cazul adopției ilegale
- folosirii în conflicte armate
- folosirii în activități criminale
- prelevării organelor sau țesuturilor umane
- abandonării în străinătate
- vânzării sau cumpărării

NEGLIJAREA COPILULUI

omisiunea, voluntară sau involuntară, a unei persoane care are responsabilitatea creșterii, îngrijirii sau educării copilului, de a lua orice măsură subordonată acestei responsabilități, fapt care pune în pericol viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului. Neglijarea se poate prezenta sub mai multe forme:

- neglijare alimentară: privarea de hrană, absența din meniul copilului a mai multor alimente esențiale pentru dezvoltare, mese neregulate, alimente nepotrivite sau administrate necorespunzător vârstei copilului
- neglijare vestimentară: haine nepotrivite pentru anotimp, haine nepotrivite mărimei copilului, haine murdare, lipsa hainelor
- neglijarea igienei: igienă corporală necorespunzătoare, mirosuri respingătoare, prezența paraziților
- neglijare medicală: absența îngrijirilor necesare, omiterea vizitelor de control, neaplicarea tratamentelor prescrise de medic, nesolicitarea serviciului de urgență la necesitate
- neglijarea educațională: neșcolarizarea copilului, interzicerea de a frecventa activitățile/instituțiile extrașcolare, neimplicarea în procesul de monitorizare a progreselor școlare
- neglijarea emoțională: lipsa atenției, a semnelor de afecțiune și a cuvintelor de apreciere
- lăsarea copilului fără supraveghere: acțiune prin care un copil este părăsit, lăsat fără îngrijire de către părinții săi sau de către persoanele care au obligații legale de întreținere față de copil

EXPLOATAREA PRIN MUNCĂ A COPILULUI

munca ce prin natura sa sau prin condițiile în care se exercită este susceptibilă de a dăuna sănătății, securității sau moralității copilului

ANEXA 2. Declarația cu privire la politica de protecție a copilului

a fi completată de organizațiile membre (la sesiunea de informare/ atunci când devin membri APSCF)

Denumirea organizației: ...

Nume, prenume reprezentant organizație: ...

Prin prezenta confirm că:

- Am primit o copie a Politicii de Protecție a Copilului a APSCF, inclusiv: ghidul pentru evaluarea riscurilor, codul de conduită, procedura de raportare, procedura de comunicare
- Am avut oportunitatea să citesc și să discut Politica de Protecție a Copilului cu membrul desemnat al APSCF;
- Am discutat și notat necesitatea de instruire pentru viitor (vezi tabelul de mai jos);
- Am primit o copie a Instrucțiunii privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 270/08.04.2014).

Confirm că organizația pe care o reprezintă (bifați ce se aplică):			
☐	Deține și aplică o Politică de protecție a copilului	☐	Nu are o Politică proprie de protecție a copilului
☐		☐	Intenționează să dezvolte Politica de protecție a copilului
☐		☐	Intenționează să dezvolte anumite proceduri specifice (vezi mai jos)
Aceasta include următoarele componente minime:		Pentru aceasta avem nevoie de suport de la APSCF, în mod special cu referire la următoarele componente:	
☐	Ghid pentru evaluarea riscurilor	☐	Înțelegerea domeniului de protecție a copilului (fenomenul violenței, prevenirea etc.)
☐	Cod de conduită	☐	Ghid pentru evaluarea riscurilor
☐	Procedura de raportare	☐	Cod de conduită
☐	Procedura de comunicare	☐	Procedura de raportare
		☐	Procedura de comunicare

Semnătura

Data

...

...

ANEXA 3. DECLARAȚIA CU PRIVIRE LA POLITICA DE PROTECȚIE A COPILULUI

declarație semnată de către personalul (voluntar sau salariat) ce activează în bază de contract/mandat în cadrul Secretariatului APSCF

Eu, subsemnatul,

(*nume*)...

prin prezentul document declar că:

- nu am fost condamnat în trecut pentru un comportament incompatibil cu responsabilitatea de a îngriji sau supraveghea copii, precum și că nu am fost supus unor măsuri administrative de investigație pentru acte criminale sau încălcare a conduitei, care să pună în primejdie integritatea fizică sau psihică a copiilor;
- am primit și am luat act de documentul referitor la Politica cu privire la Protecția Copilului și mă angajez să respect această politică; prezentul document va fi revizuit și actualizat continuu, iar versiunea finală va fi mereu disponibilă pentru întreg personalul, care urmează a fi informat în mod corespunzător privind ulterioarele evoluții ale acestuia;
- am fost informat despre faptul că, în cazul în care vor apărea suspiciuni cu privire la un comportament incompatibil cu promovarea drepturilor copilului și contrar politicii de protecție a copilului, adoptată de APSCF, organizația își rezervă dreptul de a întreprinde măsuri de protecție, inclusiv suspendarea provizorie din funcție; că am fost informat de faptul că dacă vor exista dovezi serioase contra mea și incidente contrare principiilor protecției copiilor aflați în grija mea sau cu care intru în contact în cadrul atribuțiilor de serviciu, organizația va întreprinde măsurile administrative și juridice corespunzătoare, fără a accepta limite temporale sau spațiale, atât în țara unde a avut loc pretinsul incident, cât și în țara mea de origine și/ sau domiciliul de bază (dacă este diferit);
- mi s-a adus la cunoștință faptul că în cazul rezilierii contractului în temeiul unor cazuri de încălcare a integrității fizice și/ sau psihice a copiilor, instituția își rezervă dreptul să informeze alte instituții, care ar putea solicita referințe profesionale, despre rezilierea contractului în baza unor motive serioase de încălcare a principiilor protecției copiilor, conform cadrului legislativ aplicabil protecției informațiilor.

Semnătura

...

Data

...

ANEXA 4. GHID PENTRU EVALUAREA RISCURILOR

Acest ghid și formular poate fi aplicat la evaluarea organizației în general, dar și la evaluarea programelor/ proiectelor pentru mai multe detalii, de exemplu ca parte a procesului de elaborare a proiectului.

ORGANIZAȚIA

(denumire) ...

ACTIVITĂȚI / SERVICII

(descrieți) ...

PERSONAL & ALȚII

(listați toate persoanele implicate în aceste activități) ...

COMUNICAREA CU COPIII

(descrieți natura contactului cu copiii în activitățile listate) ...

INFORMAȚIE DESPRE COPII

(descrieți ce fel de informație va fi colectată despre copii) ...

EVENIMENTE CU COPIII

(listați, descrieți evenimentele specifice cu copiii) ...

PROFILUL COPIILOR

(descrieți copiii cu care lucrează organizația (sau cu care va lucra în proiectul nou); background-ul social, orice vulnerabilitate care îi face și mai expuși la riscuri) ...

POTENȚIALE RISCURI

(descrieți potențialele riscuri, țineți cont de toate formele de violență, inclusiv abuzul sexual, neglijarea, abuzul emoțional (acestea sunt listate pentru că, de obicei, sunt neglijate, deoarece organizațiile au tendința să se concentreze pe abuzul fizic) ...

STRATEGII DE DIMINUARE

(descrieți cum ați putea să abordați riscurile identificate și, dacă aveți deja o politică – cum puteți utiliza codul de conduită, procedura de raportare, procedura de comunicare pentru a minimaliza riscurile) 1)... 2)... 3)... 4)...

ANEXA 5. ACORDUL PĂRINTELUI/ TUTORELUI/ ÎNGRIJITORULUI PENTRU UTILIZAREA OPINIILOR ȘI IMAGINILOR COPILULUI

Cuvintele și părerile copiilor și tinerilor sunt importante pentru noi. Le folosim pentru a înțelege mai bine ce probleme îi preocupă și pentru a le face cunoscute celorlalți. În aceste scopuri, discutăm cu copiii și uneori îi filmăm sau îi fotografiem pentru a documenta mai bine situația. În materialele noastre, copiii și tinerii apar într-o lumină pozitivă, fără a vorbi despre teme care îi fac să se simtă incomodați, rușinați, să re trăiască amintiri neplăcute. În cazul subiectelor sensibile și a situațiilor cu conotație negativă, care pot afecta sănătatea și bunăstarea copiilor (violență, accidente, infracțiuni, consumul de substanțe etc.), copiilor le este protejată identitatea (nu se dau detalii personale, cum este numele sau localitatea, se acoperă fața, se schimbă vocea). În cadrul unor evenimente, organizăm întâlniri ale copiilor cu mass-media. Înainte de contactul cu copiii, informăm jurnaliștii despre regulile de comunicare cu copiii și politica noastră de protecție a copilului. De asemenea, pregătim copiii pentru întâlnirea cu jurnaliștii, le explicăm că este dreptul lor să discute cu presa, dar că nu sunt obligați să o facă, de aceea pot refuza să dea interviu în orice moment sau pot să nu răspundă la anumite întrebări. Reprezentanții APSCF și/sau a organizațiilor membre sunt de față în timpul comunicării jurnaliștilor cu copiii (interviuri, filmări, sesiuni foto) și pot întrerupe interviul dacă este cazul.

MATERIALE FOTO/ VIDEO/ PUBLICAȚII ȘI COMUNICAREA CU JURNALIȘTII

Sunt de acord ca citate ale copilului meu și imagini foto/video cu el să fie folosite în diferite materiale ale APSCF: broșuri, postere, rapoarte, filmulețe, articole pentru ziare sau pagini web, reviste etc. (scrieți clar *DA* sau *NU*

Sunt informat/-ă că este posibil ca, în timpul evenimentului la care participă, copilul meu să comunice cu jurnaliștii pe teme legate de drepturile sale. Îmi dau acordul pentru ca în timpul acestor întâlniri copilul meu să fie fotografiat (scrieți clar *DA* sau *NU*), filmat (scrieți clar *DA* sau *NU*), interviuat (scrieți clar *DA* sau *NU*), iar materialele ce conțin foto/ video și interviuri cu copilul să fie difuzate la TV, radio, publicate în ziare sau postate pe internet.

Date de contact

În caz de necesitate, mă puteți contacta la:

Mobil: ...

Domiciliul (inclusiv codul): ...

E-mail: ...

Dacă încercarea de a mă contacta eșuează, puteți să contactați următoarea persoană:

Nume, prenume: ...

Telefon de contact: ...

Am primit un exemplar al prezentului document.

Semnătură: Nume, prenume:

Data: Locul:

ANEXA 6. GHID DE INTERVIEWARE A COPIILOR DE CĂTRE JURNALIȘTI

Ghidul de intervieware a copiilor de către jurnaliști este un document elaborat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului din Moldova (CIDDC), destinat jurnaliștilor care își fac meseria cu responsabilitate și profesionalism. Acest ghid rezumă principiile etice ale jurnalistului în procesul de intervieware și comunicare cu copiii ce participă la activitățile organizate de CIDDC.

ETAPA PRE-INTERVIU

- informați reprezentării/angajații CIDDC despre intenția Dvs. de a comunica cu un copil sau a-l interviewa
- discutați cu copiii în afara timpului în care ei sunt implicați în activități
informați copilul despre scopul, subiectul și canalul de difuzare a interviului
- asigurați copilul că el va putea întrerupe interviul în orice moment: are dreptul să refuze să răspundă la întrebările care i se par prea personale, dacă se simte jenat, deranjat sau nesigur

ETAPA INTERVIU

- discutați cu copilul în preajma unui adult cunoscut lui, dacă el se simte mai bine în prezența acestui adult
- adaptați limbajul Dvs. vârstei copilului și adresați întrebări clare, fără ambiguități
- adresați întrebări care nu îl vor face pe copil să trăiască stări de neliniște, tristețe, frică sau orice alt dezechilibru emoțional
- acceptați răspunsurile copilului, fără a interveni în ele, fără a-i oferi idei pentru răspuns și fără a-l direcționa către un răspuns pe care ați dori să-l auziți
- dacă subiectul abordat este sensibil (legat de violență, abuz, discriminare, sărăcie, abandon) pentru copil și mediatizarea lui poate afecta copilul într-un mod negativ, nu menționați numele, prenumele, localitatea, vârsta, instituția de învățământ a copilului și efectuați imaginile video și foto în așa mod încât să nu fie identificabile fața lui
- dacă discutați cu copilul pe un subiect ce nu-l afectează în vreun mod negativ, puteți să menționați numele, prenumele, vârsta, instituția de învățământ sau localitatea lui și să efectuați imagini video și foto numai cu acordul copilului și al reprezentantului CIDDC

Reprezentantul CIDDC va întrerupe interviul dacă:

- copilul va expune dorința de a-l întrerupe
- copilul ezită, se frământă și nu este sigur dacă vrea să răspundă la întrebări
- copilul are emoții, respiră greu, începe să-i tremure vocea sau să plângă
- evită contactul vizual, se joacă cu degetele sau cu obiecte mici, mototolește diferite accesorii de pe haine

ETAPA POST-INTERVIU

- CIDDC va monitoriza respectarea prevederilor prezentului ghid și va reacționa printr-un feedback pozitiv în cazul în care ele vor fi luate în considerare sau va sesiza autoritățile de resort în cazul în care nu vor fi, adică, atunci când datele colectate de jurnalist despre copil vor fi utilizate în scopuri și situații ce pun în pericol intimitatea, dezvoltarea și securitatea copilului.

ANEXA 7. GHID DE DISCUȚII/ COMUNICARE CU COPIII ÎN CADRUL ÎNTÂLNIRILOR CU TITULARII DE OBLIGAȚII, RESPONSABILI DE RESPECTAREA, PROTECȚIA ȘI REALIZAREA DREPTURILOR COPILULUI

preluat din Ghid de discuții/ comunicare cu copiii în cadrul întâlnirii cu titularii de obligații, responsabili de respectarea, protecția și realizarea drepturilor copilului, 1 noiembrie 2013, Chișinău, elaborat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului

CINE SUNT COPIII PARTICIPANȚI LA ȘEDINȚA CU GUVERNANȚII?

Copiii implicați în discuții cu guvernance sunt membrii Grupurilor de lucru pentru Drepturile Copilului din raioanele Orhei și Leova, copii mediatori din raionul Călărași și membrii Consiliului Național al Elevilor. Ei au fost pregătiți, pe parcursul a mai multor stagii de formare, să înțeleagă nevoile și drepturile copilului, să cunoască instituțiile și profesioniștii responsabili de asigurarea acestora la nivel local, național și internațional, precum și să monitorizeze modul în care le sunt respectate drepturile și să raporteze periodic autorităților locale și centrale despre rezultatele monitorizării.

DESPRE CE DORESC SĂ DISCUTE COPIII CU GUVERNANȚII?

Pe parcursul anului curent copiii implicați în lucrările Forumului au monitorizat și au pregătit rapoarte pe următoarele domenii: cunoașterea și înțelegerea drepturilor copilului, accesul la educație de calitate, prevenirea discriminării și protecția față de violență.

Discuția se va baza pe ceea ce au analizat, colectat și fundamentat copiii și va urmări următoarele aspecte:

- concretizarea sau solicitarea de explicații suplimentare asupra unor argumente expuse de copii
- înțelegerea punctelor de vedere exprimate de copii
- exprimarea interesului și preocupării/ îngrijorării față de cele expuse de copii
- recunoașterea și aprecierea muncii/ eforturilor copiilor în identificarea problemelor, golurilor și a oportunităților existente pentru îmbunătățirea situației copiilor
- copiilor nu li se vor solicita date statistice pentru că nu au acces la acestea
- copiilor nu li se vor solicita nume, adrese și li se va respecta dreptul la intimitate, pentru că cea mai mare parte dintre cei prezenți în sală se confruntă zilnic cu problemele documentate de ei

CUM AR DORI COPIII SĂ SE DESFĂȘOARE DEZBATEREA?

Copiii, după câteva experiențe de comunicare cu profesioniștii de la nivel local și național, au menționat că și-ar dori ca asemenea ședințe să aibă loc în forma unor mese rotunde, în cadrul cărora are loc un dialog cu întrebări și răspunsuri atât din partea copiilor, cât și din partea adulților. Acest dialog ar fi bine să fie co-facilitat de un reprezentant al adulților și unul al copiilor. Toți participanții la ședință trebuie să respecte următoarele reguli:

- să manifeste respect pentru ceea ce se vorbește, fără să întrerupă vorbitorul sau să le sustragă atenția prin alte acțiuni sau gesturi, de exemplu, să vorbească între ei sau la telefonul mobil
- să ia în serios ceea ce spun copiii, fără a pune la îndoială ceea ce afirmă și fără să fie ironizați

- să li se pună întrebări una câte una și să li se ofere timpul necesar pentru a răspunde, fără să fie presați, intimidați sau să fie întrerupți;
- întrebările adresate să fie deschise, clar formulate, să nu aibă sens dublu;
- să închidă telefoanele mobile pe durata discuției
- să evite utilizarea unui limbaj complicat, tehnic, care nu este pe înțelesul tuturor
- să ofere feedback specific despre cum vor fi utilizate produsele, ideile copiilor

ANEXA 8. FIȘA DE SESIZARE

Anexă la Ordinul cu privire
la aprobarea Fișei de sesizare a cazului suspect
de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului
nr. _____ din _____

FIȘA DE SESIZARE

A CAZULUI SUSPECT DE VIOLENȚĂ, NEGLIJARE, EXPLOATARE ȘI TRAFIC AL COPILULUI NR. _____

NOTĂ! Rubricile din fișa de sesizare se completează în funcție de informația primară deținută de către expeditor. În cazul în care expeditorul nu deține date pentru completarea tuturor rubricelor din fișa de sesizare, acestea nu se completează.

1. EXPEDITOR		2. DATA ȘI ORA RECEPȚIONĂRII INFORMAȚIEI PRIVIND CAZUL SUSPECT	
Nume, Prenume		Ziua ____ / luna ____ / anul ____ Ora ____	
Instituția/autoritatea:		3. DATA ȘI ORA EXPEDIERII FIȘEI DE SESIZARE	
Funcția expeditorului:		Ziua ____ / luna ____ / anul ____ Ora ____	
Date de contact:		4. DESTINATAR	
		Autoritatea tutelară locală	
		(Adresa, datele de contact)	
5. INSTITUȚIILE/AUTORITĂȚILE CARE AU FOST INFORMATE SUPLIMENTAR			
☐ Inspectoratul de poliție	ADRESA, DATELE DE CONTACT		
☐ Procuratura raionului			
☐ Direcția asistență socială și protecție a familiei			
☐ Serviciul de asistență medicală de urgență			
☐ Inspectoratul de stat al muncii			
6. DATE DESPRE PERSOANA CARE A SESIZAT CAZUL			
Persoana a dorit să-și păstreze anonimatul:		☐ Da (trece la p.6.2) ☐ Nu (trece la p.6.1)	
6.1 Nume, Prenume	6.2 Tipul relației cu copilul:		
Adresa, telefon de contact:	☐ Rudă;		
	☐ Persoană terță (adult);		
	☐ Persoană terță (copil);		
7. DATE DESPRE SUSPECTA VICTIMĂ (se completează pentru un singur copil)			
Nume, Prenume	Sexul F ☐ M ☐	Vârsta ____ luni, ani	
Adresa, telefon de contact:			
Locul aflării copilului la momentul expedierii sesizării:			
8. DATE DESPRE PĂRINȚI/ALTE PERSOANE ÎN GRIJA CĂRORA SE AFLĂ COPILUL			
☐ Mama	☐ Tata	☐ Tutore/curator	
☐ Rudă (care nu este tutore/curator)	☐ Persoană terță	☐ Personalul serviciului social de plasament temporar	
Nume, Prenume	Adresa, telefon de contact:		
Nume, Prenume	Adresa, telefon de contact:		

9. DATE DESPRE CAZUL SUSPECT			
Data, timpul producerii cazului: Ziua ____ / luna ____ / anul ____ Ora ____		Locul producerii cazului:	
9.1 SCURTĂ DESCRIERE A CAZULUI:			
9.2 INDICATORII FIZICI ȘI PSIHO-COMPORTAMENTALI CONSTATAȚI VIZUAL/SAU DECLARAȚI REFERITOR LA COPIL			
☐ Fracturi ☐ Arsuri ☐ Tăieturi ☐ Hematoame ☐ Vinătăi ☐ Mușcături ☐ Zgîrieturi ☐ Dureri de cap	☐ Leziuni ale organelor genitale/anusului ☐ Sarcină ☐ Boli sexual transmisibile ☐ Comportament sexualizat	☐ Consum de alcool/droguri ☐ TBC ☐ Expunerea premediată la infectarea cu TBC ☐ Abandon școlar ☐ Lipsa/insuficiența alimentației ☐ Copii lăsați fără supraveghere ☐ Vagabondaj ☐ Cerșit ☐ Exploatare prin muncă ☐ Subdezvoltare fizică ☐ Scabie ☐ Pediculoza ☐ Vestimentație necorespunzătoare anotimpului ☐ Vestimentație murdară ☐ Lipsa igienei corporale ☐ Condiții de locuit insalubre	☐ Tendințe suicidale ☐ Depresie ☐ Fuga de acasă ☐ Scăderea reușitei școlare ☐ Frica de adulți ☐ Agresivitate ☐ Nervozitate ☐ Alți indicatori
9.3 TIPUL CAZULUI SUSPECT			
Violență ☐ Fizică ☐ Economică ☐ Sexuală ☐ Psihologică ☐ Spirituală	Neglijare ☐ Alimentară ☐ Educațională ☐ Vestimentară ☐ Emoțională ☐ A igienei ☐ În supraveghere ☐ Medicală	Exploatare ☐ Exploatare prin muncă ☐ Practicarea cerșitului ☐ Practicarea prostituției	Trafic ☐ Exploatare prin muncă ☐ Exploatarea sexuală ☐ Trafic de organe
10. DATE DESPRE SUSPECTUL ABUZATOR/ABUZATORI			
Nume, Prenume		Relația cu suspecta victimă: ☐ Părinte ☐ Rudă ☐ Persoană terță adultă din comunitate	
Adresa, telefon de contact:		Personal al: ☐ Instituției de învățământ ☐ Serviciului social ☐ Instituției medicale	
Nume, Prenume		Relația cu suspecta victimă: ☐ Părinte ☐ Rudă ☐ Persoană terță adultă din comunitate	
Adresa, telefon de contact:		Personal al: ☐ Instituției de învățământ ☐ Serviciului social ☐ Instituției medicale	
10.1 ACCES LA COPIL ȘI NIVELUL DE RISC PENTRU VIAȚA ȘI SĂNĂTATEA COPILULUI			
☐ Are acces și există risc ☐ Nu are acces		☐ Are acces și există risc ☐ Nu are acces	
Semnătura expeditorului _____ _____	Numele specialistului care a recepționat fișa de sesizare _____ Nr. și data înregistrării în registrul de evidență a copiilor în situație de risc Ziua ____ / luna ____ / anul ____ Numărul ____ Semnătura _____		

ANEXA 9. SEMNELE ABUZULUI

Rareori un indicator este o dovadă concludentă că un copil a fost traumatizat. În cele mai multe cazuri, copiii prezintă un grup de indicatori comportamentali și fizici.

TIP VIOLENȚĂ	INDICATORI FIZICI	INDICATORI PSIHO-COMPORTAMENTALI
Abuz fizic	<ul style="list-style-type: none"> ▪ leziuni (echimoze, tăieturi, arsuri, urme de mușcături, fracturi, etc.) care nu sunt în concordanță cu explicația oferită (ex: echimoză extinsă pe o anumită zonă) ▪ prezența mai multor leziuni într-o perioadă de timp ▪ Orice echimoză pe corpul copilului; ▪ Leziuni faciale la copiii preșcolari (tăieturi, echimoze, răni, etc.) ▪ leziuni incompatibile cu vârsta și dezvoltarea copilului 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nu-și poate aminti cum au apărut leziunile sau oferă o explicație inconsecventă ▪ frică de adulți sau refuzul de a merge acasă, absenteism școlar ▪ se ghemuiește sau eschivează dacă este atins în mod neașteptat ▪ afișează o privire lipsită de expresie sau rece ▪ extrem de agresiv sau de retras ▪ poartă mâneci lungi pe timp călduros pentru a ascunde leziunile ▪ extrem de ascultător/supus, trist, plânge frecvent
Abuz emoțional	<ul style="list-style-type: none"> ▪ enurezisul și/sau diaree, care nu au origine medicală ▪ Plângeri psihosomatice frecvente: dureri de cap, greață, dureri abdominale ▪ nu reușește să se dezvolte 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ izolare sau agresivitate extremă, schimbări ale stărilor de spirit ▪ excesiv de ascultător, bine-manierat, îngrijit și curat ▪ comportament demonstrativ (în scopul atragerii atenției) ▪ afișează o inhibare extremă în timpul jocului; ▪ relații proaste cu semenii ▪ depresii severe, tentative de suicid ▪ fuga de acasă ▪ își cere scuze în mod constant
Abuz sexual	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prurit neobișnuit sau excesiv în zona genitală sau anală ▪ lenjerie de corp ruptă, pătată sau însângerată (poate fi observată când copilul merge la baie) ▪ sarcină sau boală venerică ▪ leziuni în zonele vaginale sau anale (echimoze, umflături sau infecții) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ jocuri sexuale nepotrivite vârstei cu jucării, cu sine însuși, cu alții (replicarea actelor sexuale explicite, etc.) ▪ desene sexuale explicite și/sau descrieri nepotrivite vârstei ▪ cunoștințe sexuale bizare, sofisticate sau neobișnuite ▪ promiscuitate, prostituție

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ în timp ce indicatorii abuzului sexual de mai sus nu sunt concludenți, unul sau mai mulți ar putea fi un semn că copilul are nevoie de ajutor 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ comportamente seducătoare ▪ teama de domiciliu, teama excesivă față de bărbați sau femei ▪ depresii
Neglijare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ abandon ▪ necesități medicale/stomatologice nesupravegheate ▪ lipsa substanțială de supraveghere; ▪ Foame, haine necorespunzătoare, igienă precară ▪ condiții persistente: scabie, păduchi, erupții cutanate de la scutece sau alte tulburări ale pielii ▪ întâzieri în dezvoltare (limbaj, greutate) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ afișează în mod regulat oboseală sau apatie, adoarme la ore ▪ fură alimente sau cere mâncare de la colegii de clasă ▪ raportează că nici un îngrijitor nu este acasă ▪ absenteism frecvent/ întâzieri ▪ comportament autodistructiv (droguri, alcool, automutilare) ▪ abandon școlar (adolescenți)

0-3 ani	4-6 ani	7-12 ani	13-18 ani
ABUZ FIZIC, EMOȚIONAL ȘI NEGLIJARE			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ frică de adulți ▪ reacții de spaimă ▪ zâmbet rar ▪ plâns ▪ agresivitate ▪ somn agitat ▪ lipsă de interes față de joacă 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pasivitate ▪ smerenie ▪ atitudine îngăduitoare excesivă ▪ comportament pseudo-adult ▪ violență față de animale ▪ minciună ▪ agresivitate ▪ culpabilizare 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tendință de a ascunde cauza traumelor ▪ refuz de a se întoarce acasă după ore ▪ izolare ▪ lipsă de prieteni ▪ nereușită școlară ▪ agresivitate ▪ hoție ▪ fuga de acasă ▪ auto-stigmatizare ▪ culpabilizare 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vagabondaj ▪ comportament delincent ▪ consum de alcool și droguri ▪ depresie ▪ tendințe suicidale ▪ auto-stigmatizare ▪ culpabilizare
ABUZ SEXUAL			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ masturbare excesivă ▪ demonstrarea frecventă a organelor genitale ▪ jocuri cu caracter sexual, implicarea în 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ masturbare excesivă ▪ jocuri sexuale cu caracter obsedant ▪ comportament sexualizat agresiv ▪ comportament 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ jocuri sexuale cu caracter obsedant ▪ agresivitate sporită în raport cu semenii ▪ frecventarea neregulată a școlii 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ semne ale depresiei clinice ▪ anxietate ▪ dereglări ale somnului ▪ tendințe suicidale ▪ izolare

<p>aceste jocuri a fraților mai mici</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ comportament sexualizat ▪ coșmaruri nocturne; ▪ dereglări ale somnului ▪ frica de a rămâne în doi cu adulții, frații mai mari sau de a merge la grădiniță ▪ comportament regresiv 	<p>pseudo-adult</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dereglări ale somnului ▪ anxietate ▪ lipsa plângerilor în caz de investigații 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ neîncredere în alții ▪ lipsa concentrării atenției ▪ nereușită școlară ▪ auto-stigmatizare ▪ culpabilizare ▪ depresie ▪ anxietate 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ fuga de acasă ▪ promiscuitate ▪ comportament antisocial ▪ comportament delinvent ▪ consum de alcool și droguri ▪ auto-stigmatizare; ▪ culpabilizare
--	---	---	---